

Røða í sambandi við at Demensætlanin fyri Føroyar 2015 verður handað landsstýrisfólkunum í almannamálum og heilsumálum, 13. februar 2015 kl. 13.00 á Hotell Føroyum

Eg fari eins og Karsten Hansen, landsstýrismaður, hjartaliga at takka arbeidsbólkinum fyri hetta vala arbeiði, sum tit hava latið úr hondum.

Hetta er eitt arbeiði, sum er sera týðningarmikið og hevur stóran áhuga hjá mær, og tað var eisini tí, at eg saman við Karsteni tók stig til hetta arbeiðið, eftir at vit høvdu fingið handa Álitið um Demens í 2012.

Við hesum hava vit fingið eina ítøkiliga ætlan, við ítøkiligum innsatsøkjum.

Tað er ógvuliga umráðandi, at vit taka hesa avbjóðing í størstum álvara, tí vaksandi talið av fólkum við demens er ein stór avbjóðing fyri samfelag nú og í framtíðini.

Eg gleði meg at lesa hesa ætlan og um hvussu vit menna tað demensvínarliga samfelagi.

Tørvurin á at hava skipanir og tænastur, sum lofta teimum, sum fáa demenssjúku er stórir og vaksandi. Vit liva longri, og talið av eldri fer at vaksa nógv komandi 20-30 árini.

Vaksandi talið av eldri hevur við sær, at talið av fólkum við eitt nú demens eisini veksur. Metingar vísa, at talið av fólkum við demens í dag er 800, og um 25 ár er hetta talið tvífalda, tá væntast kann, at 1.600 føroyingar hava eina demenssjúku.

At fáa eina demenssjúku hevur stórar avleiðingar fyri hin einstaka, og fyri teirra avvarðandi. Samfelagsliga hevur hetta eisini stórar avbjóðingar við sær. Tað er umráðandi at vit sum samfelag veita fólkum við demens eitt virðiligt lív.

Hugtakið sjálvræði fyllir nógv hjá mær politiskt. Eisini, tá ið vit tosa um fólk, sum hava demens.

Rehabilitering er ein kjarnuuppgáva á almannaøkinum, har endamálið við almannapolitikki til ein og hvørja tíð er at gera fólk før fyri at taka ábyrgd av egnum lívi, og før fyri sjálvi at klára seg, í tann mun tað ber til.

Tí haldi eg at tað er umráðandi at vit leingja um tíðina, sum vit bógva heima hjá okkum sjálvum sum longst.

Her eru dagtilhaldini ein kærkomin móguleiki.

Í dagtilhaldinum ber til at fáa hjálp og umlætting, samstundis sum familjur fáa umlætting. Í dagtilhaldinum ber samstundis til at koma inn í ein felagsskap, sum er fjálgur og umsorganarríkur.

Tí eri eg bæði errin og glað um, at vit seinastu tvey árini hava megna at latið tvey dagtilhald fyri fólk við demens upp – annað á Hamragarði í Vági og hitt í Fuglafirði, umframt at vit hava dagtilhald í Havn, Klaksvík og í Miðvági. Dagtilhaldini skulu virka fyrirbyrgjandi, og við nøktandi venjingum at leingja um sjálvbjargni, so langt tað ber á mál.

Samstundis er neyðugt at hava nøktandi tal av bútilboðum til fólk við demens. Seinastu árini eru fleiri røktarheim skipað í eindir, sum serliga eru ætlað fólk við demenssjúku, við góðum royndum.

Nú eru tað so kommunurnar, sum hava fingið ábyrgd av hesum tænastrum, og havi eg fult álit á, at tænastrnar verða minst líka góðar, sum higartil.

Eg rokni við, at vit við hesi ætlan fara at røkka enn longur á leiðini at skapa tað demensvinarliga samfelagið. Enn einaferð takki eg arbeiðsbólkinum fyri Demensætlanina.

Samstundis fari eg at ynskja øllum eina framhaldandi góða ráðstevnu.

Takk fyri!

Annika Olsen, landsstýriskvinna í almannamálum